

4

Vragenuur: Vragen Teunissen

Vragen van het lid Teunissen aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over **het bericht dat de Raad van State vindt dat de overheid het bedrijfsleven moet dwingen tot hergebruik van glas.**

De voorzitter:

Dan ga ik naar mevrouw Teunissen namens de Partij voor de Dieren voor haar vraag aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over het bericht dat de Raad van State vindt dat de overheid het bedrijfsleven moet dwingen tot hergebruik van glas. Mevrouw Teunissen.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

Voorzitter, dank u wel. Afgelopen woensdag heeft de Raad van State opnieuw geoordeeld dat de regering bedrijven moet dwingen om veel meer aan glasrecycling te doen. De staatssecretaris heeft minder dan acht weken de tijd om maatregelen te treffen tegen het Afvalfonds. Al jarenlang weten producenten uitstel te kopen en te ontkomen aan hun recyclingplicht. Het begint een treurige gewoonte te worden dat de rechter de overheid moet dwingen tot het nemen van milieumaatregelen. We zagen het bij klimaat, bij luchtkwaliteit en we zien het nu ook bij het hergebruik van waardevolle grondstoffen.

Bij wet is geregeld dat 90% van het glas moet worden hergebruikt, maar die norm is jaar na jaar niet gehaald. Al jarenlang strubbelen producenten tegen en single-use glas neemt alleen maar toe. Dit hele dossier laat zien dat vrijwilligheid tot vrijblijvendheid leidt, maar vrijblijvendheid leidt tot laksheid. In plaats van dat de staatssecretaris ingrijpt, laat zij de producenten weggelaten met waarschuwingen terwijl allang dwangsommen hadden moeten worden opgelegd.

Dit is de tweede keer dat de Raad van State ingrijpt op het niet halen van de recyclingnorm van glas. Al die tijd ligt de oplossing al klaar en dat is natuurlijk de invoering van het statiegeld op wegwerpglas, zoals kleine bierflesjes of andere glazen verpakkingen; een bewezen effectieve maatregel.

De tijd van uitstel en boterzachte uitspraken is voorbij. Het is tijd voor handhaving. Het is tijd voor maatregelen. Daarom vraag ik de staatssecretaris of zij gevolg gaat geven aan de uitspraak van de Raad van State. Gaat zij de wettelijke norm van 90% glasrecycling handhaven? Erkent zij dat die norm te halen is door verbreding van het statiegeld? Erkent zij dat de producenten lang genoeg de tijd hebben gehad om met alternatieven te komen? Wanneer gaat de staatssecretaris statiegeld op wegwerpglas verplichten? Want wie statiegeld niet invoert, gooit zijn eigen glazen in.

De voorzitter:

Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris Van Veldhoven-van der Meer:

Voorzitter. Gaat de staatssecretaris de uitspraak van de Raad van State uitvoeren, of gaat de regering dat doen? Het antwoord daarop is: ja. Uiteraard gaan wij handhaven. Er zal daarover binnen acht weken door de ILT een besluit worden genomen. Dat betreft niet een besluit of wij gaan handhaven, maar op welke wijze.

Het lijkt me wel belangrijk om wat context te geven bij een aantal dingen die mevrouw Teunissen zegt. Zo was in 2014 de hoeveelheid glas die wordt gerecycled al 79%. In 2015 is dat percentage opgelopen naar 83%, in 2016, naar 84%, en in 2017 naar 86%. De norm die moet worden gehaald, is 90%. Ik denk wel dat het goed is om deze cijfers in het achterhoofd te houden, omdat het dus gaat om de laatste procenten en het laaghangende fruit natuurlijk allang weg is. Dat neemt niet weg dat ook die laatste procenten moeten worden gehaald. Daar zal de last van de dwangsom een rol in kunnen spelen.

Mevrouw Teunissen vraagt specifiek naar statiegeld, maar met statiegeld heb je nog geen recycling. Dan kun je flesjes wel inzamelen en deels kunnen die worden hergebruikt, maar over de recycling van het materiaal moet je op een andere manier met elkaar een afspraak maken. Dus de vraag is of statiegeld het enige is wat effectief zou kunnen zijn. Nee, omdat het niet alleen ziet op recycling, maar bijvoorbeeld ook op het tegengaan van zwerfafval. Het andere is dat we redelijk dichtbij het doel zitten en dan is de vraag of je zo'n hele markt totaal anders moet gaan inrichten om die laatste procenten te halen. Daar ben ik niet van overtuigd. Ik ga naar aanleiding van deze uitspraak de norm niet aanpassen, maar wel handhaven.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

Ik constateer dat de staatssecretaris zegt: de ILT gaat nu kijken op welke wijze we gaan handhaven. Dat klinkt allemaal niet alsof de urgentie erg is doorgedrongen. We hebben acht weken de tijd! Bij de plastic flessen heeft het achttien jaar geduurd en voldoen we nog steeds niet aan de normen, omdat het statiegeld nu eenmaal uitblijft. Daarnaast geeft de staatssecretaris een aantal cijfers waarmee ze eigenlijk wil aangeven: we zijn er bijna. We zijn er steeds bijna, maar er zijn vraagtekens te zetten bij die cijfers, want een deel lijkt niet te zijn meegenomen, namelijk de glazen flesjes die belanden in het restafval bij de mensen thuis. Er vallen dus vragen te stellen bij de kwaliteit van die cijfers en daarnaast is het gewoon een feit dat we steeds niet aan die 90%-norm voldoen. Dan ben ik heel erg benieuwd. De staatssecretaris heeft het erover dat we moeten gaan kijken wat er voor maatregelen zijn, maar staat zij erachter dat er in ieder geval nu dwangsommen worden opgelegd? En erkent zij ook dat het opleggen van dwangsommen alleen niet genoeg is en dat we daarnaast ook echt structurele maatregelen moeten gaan treffen om meer glas te recyclen en dat statiegeld daartoe een effectief bewezen middel is?

Staatssecretaris Van Veldhoven-van der Meer:

Ik zou bijna denken dat ik mevrouw Teunissen met mijn heldere antwoord een beetje in verwarring heb gebracht, door te zeggen: ja, we gaan ook handhaven en binnen acht weken is er helderheid over welke maatregelen er onder

last van een dwangsom komen om die 90% te halen. We zijn er bijna. We gaan dat zeker doen. Ik denk dat statiegeld in dit geval ... Ik denk dat je die laatste procenten eerder en sneller met nascheiding of met een glasbak zou kunnen halen dan met het optuigen van een heel statiegeldsysteem. Maar het gaat mij niet om het individuele middel; het gaat mij om het halen van het doel. Ik heb mevrouw Teunissen laten zien dat we elk jaar dichterbij dat doel komen. Maar we zijn er nog niet, dus de Raad van State heeft geoordeeld dat we daarop moeten gaan handhaven, op een andere manier dan we tot nu toe deden. Dat zullen we dus ook gaan doen, want dat doel moeten we halen; dat recycelen moet gerealiseerd worden. En dat gaan we dus ook doen.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

Dat is zeer teleurstellend, want statiegeld is een allang bewezen effectief middel. Dat de staatssecretaris nog steeds om de brij heen draait en zegt: we gaan het allemaal op een andere manier regelen, lijkt toch weer erg op uitstellen, de producenten de ruimte geven en vrijblijvendheid, terwijl allang is bewezen dat dát dus niet werkt.

Staatssecretaris Van Veldhoven-van der Meer:

Voorzitter, hier kan ik echt weinig soep van koken, want we zitten al op 86%. Allerlei maatregelen hebben dus blijkbaar geleid tot 86%. De bewering dat allerlei maatregelen niet zouden werken, is in tegenspraak met die cijfers. Bovendien ziet statiegeld alleen op het herinnemen van het flesje en nog helemaal niet op het recyclen van het materiaal. Die 90% heeft niet betrekking op het innemen van flesjes, maar op het recyclen van het materiaal. Daar stuurt statiegeld an sich niet op; wel op het innemen van flesjes, maar niet op het recyclen van het materiaal. Dus mevrouw Teunissen kan denk ik niet betogen dat dát nu het enige effectieve middel is om dat materiaal gerecycled te krijgen. Maar ik heb heel helder gezegd: dat doel staat, we gaan daarop handhaven en we gaan zorgen dat die norm gehaald wordt.

De voorzitter:

Mevrouw Van Eijs namens D66.

Mevrouw Van Eijs (D66):

Voorzitter, dank u wel. In de uitspraak zijn een aantal factoren genoemd waaraan het eventueel zou kunnen liggen, zoals de rol van derden in het proces, maar ook aanvullingsmaatregelen op het plan dat er al ligt, maar inderdaad ook de dwangsom die net werd genoemd. De staatssecretaris geeft aan dat ze daarover nadenkt, dat ze daarnaar gaat kijken en dat de ILT daar een beslissing over gaat nemen. Recycling Netwerk vraagt ook aan de staatssecretaris om een besluit te nemen over de dwangsom en de hoogte daarvan. De vraag van D66 is eigenlijk: hoe gaan we met een dwangsom of met nog eventueel andere, extra maatregelen ervoor zorgen dat we het Afvalfonds Verpakkingen een schop onder de kont geven die hard genoeg is, zodat ze echt hard gaan rennen en die 90% recycling gewoon gaan halen?

Staatssecretaris Van Veldhoven-van der Meer:

Als eerste is het belangrijk om vast te stellen dat de Inspectie Leefomgeving en Transport zowel monitort, dus

de cijfers bekijkt, als eventueel handhaaft. Dat is dus niet de staatssecretaris maar de inspectie. De inspectie doet dat onafhankelijk, maar er moeten dus maatregelen komen. Een dwangsom kan helpen om een maatregel te nemen waar je die anders niet zou nemen. Een voorbeeld is een extra glasbak plaatsen of aan extra nascheiding doen of misschien allerlei andere maatregelen nemen. Dat kost natuurlijk geld. Als daar aan de andere kant de financiële prikkel van een dwangsom tegenover staat, zou die afweging misschien weleens anders kunnen gaan vallen, waardoor er misschien toch nog wat meer glasbakken worden geplaatst en er wat minder glas voor het gemak in de restbak gaat, maar al het glas naar die glasbak gaat. Zo zou dat snel kunnen bijdragen aan het nog verder ophogen van zo'n percentage.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

De staatssecretaris zei juist dat we dicht bij het halen van de norm van 90% zitten, maar we hebben ook signalen dat het wegwerpglas alleen maar toeneemt. Kan zij ons misschien cijfers doen toekomen over de mogelijke toename van wegwerpglas?

Staatssecretaris Van Veldhoven-van der Meer:

Ook hier haalt mevrouw Teunissen denk ik dingen door elkaar. We hebben glas dat eenmalig gebruikt wordt en dat je zou kunnen kwalificeren als wegwerpglas, en er is glas dat opnieuw gevuld wordt. Bierflesjes worden bijvoorbeeld opnieuw gevuld. Wegwerpglas is dus glas dat eenmalig wordt gebruikt. Dat moet je inzamelen én recyclen. Dan hoort het bij de 90%-norm, waar u ook op probeert te sturen. We hebben elk jaar cijfers van hoe we steeds dichterbij het recycling van dat wegwerpglas komen. De recycling van het materiaal van het wegwerpglas moet naar 90%. We zitten nu op 87%. Ik kan u de cijfers van de afgelopen jaren — dat is een oplopende reeks — doen toekomen. We verwachten in augustus daarvan de laatste meting. Dan weten we hoeveel resultaat de aanvullende maatregelen moeten opleveren die we gaan nemen met een last onder dwangsom daarop.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

Dan toch nog even een vraag over die dwangsom. We hebben bijvoorbeeld bij Tata Steel gezien dat er 28 keer een dwangsom is opgelegd en dat intussen gewoon wordt doorgegaan met de vervuiling. Hoe gaat de staatssecretaris garanderen dat die dwangsom daadwerkelijk effect gaat hebben?

Staatssecretaris Van Veldhoven-van der Meer:

Dat is inderdaad altijd een belangrijk punt. Een prikkel moet ook effectief zijn. Nogmaals, de dwangsom wordt niet door mij vastgesteld maar door de Inspectie Leefomgeving en Transport. Dat is degene die dat doet. Die zal daarbij zowel kijken naar de effectiviteit als de proportionaliteit. Die twee elementen zullen zij moeten meewegen in het vaststellen van de hoogte van de dwangsom om ervoor te zorgen dat we voldoen aan datgene wat de rechter ons heeft gezegd.

De voorzitter:

Dank u wel.